

Postanowienie z dnia 13 stycznia 2010 r.

II PZ 27/09

Sprawa o utworzenie zakładowego funduszu socjalnego i przekazanie środków pieniężnych na ten fundusz jest sprawą z zakresu prawa pracy o prawa majątkowe, dla której nie została określona stawka minimalna kosztów zastępstwa procesowego przysługujących radcy prawnemu za jej prowadzenie (§ 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Zasądzenie tych kosztów następuje według stawki minimalnej za prowadzenie sprawy majątkowej z zakresu prawa pracy o najbardziej zbliżonym rodzaju (§ 5 w związku z § 11 ust. 1 i § 12 ust. 4 pkt 1 tego rozporządzenia).

Przewodniczący SSN Romualda Spyt, Sędziowie SN: Bogusław Cudowski, Zbigniew Myszkowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 stycznia 2010 r. sprawy z powództwa Samorządnego Niezależnego Związku Zawodowego Pracowników SPP w J.-L. przeciwko S.P.P. Sp. z o.o. w J.-L. o nakazanie pozwanej utworzenie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i przekazanie środków na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 17 sierpnia 2009 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2009 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy we Wrocławiu po rozpoznaniu zażalenia powoda Samorządnego Niezależnego Związku Za-

wodowego Pracowników „SPP” w J.-L. na postanowienie tego Sądu zawarte w punkcie II wyroku z dnia 7 maja 2009 r. oddalającą apelację pozwanej S.P.P. Sp. z o.o. w J.-L. w sprawie o nakazanie pozwanej utworzenie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i przekazanie środków na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, uchylił zaskarżone postanowienie zasądzające od pozwanej na rzecz powoda kwotę 360 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego (pkt I postanowienia), zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.820 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym i kasacyjnym (pkt II postanowienia); oddalił dalej idące zażalenie (pkt III postanowienia) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zażaleniowym (pkt IV postanowienia).

Sąd Okręgowy uznał zażalenie powoda za częściowo zasadne, w części dotyczącej kosztów postępowania apelacyjnego. Zważywszy na wartość przedmiotu zażalenia (242.184,60 zł), zgodnie z § 6 pkt 7 w związku z § 11 ust. 1 pkt 2 i 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem), Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 2.700 zł, zgodnie z wyliczeniem zawartym w zażaleniu. Odnośnie zaś do kosztów w postępowaniu kasacyjnym Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z § 12 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia o kosztach za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej oraz udział w rozprawie przed Sądem Najwyższym należne jest 75 % stawki minimalnej, a jeżeli w drugiej instancji nie prowadził sprawy ten sam radca prawny - 100 % stawki minimalnej, w obu wypadkach nie mniej niż 120 zł. W ocenie Sądu Okręgowego kwotą stosowną, mając na uwadze stawki taryfowe i nakład pracy radcy prawnego w postępowaniu kasacyjnym, jest kwota 120 zł. Łącznie wynagrodzenie radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym i kasacyjnym Sąd Okręgowy uznał za zasadne do wysokości 2.820 zł. Dalej idące zażalenie w zakresie kosztów postępowania kasacyjnego jako nieuzasadnione oddalił na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. (pkt III).

W zażaleniu na to postanowienie strona powodowa, zaskarżyła je w punkcie III, domagając się jego zmiany i zasądzenia od pozwanej kwoty 3.930 zł tytułem nieuwzględnionych w zaskarżonym postanowieniu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym oraz zasądzenia od pozwanej na rzecz żalącej się kosz-

tów zastępstwa procesowego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono błędną wykładnię § 12 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia polegającą na uznaniu, że minimalna stawka za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej oraz udział w rozprawie przed Sądem Najwyższym wynosiła w sprawie 120 zł w sytuacji, gdy wykładnia gramatyczna oraz funkcjonalna tego przepisu wskazuje, że za powyższe czynności radcy prawnego przysługuje 75% stawki minimalnej, gdy w sprawie występował ten sam radca prawny, czyli 4.050 zł. Z dokonanej przez Sąd Okręgowy wykładni tego przepisu wynika, jakoby ustawodawca wprowadził dwie stawki minimalne w przypadku postępowania kasacyjnego tzn. 75% (lub 100%) stawki podstawowej oraz 120 zł i upoważnił Sąd do wyboru wysokości minimalnej stawki. Tymczasem zgodnie z wykładnią gramatyczną oraz funkcjonalną tego przepisu wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu kasacyjnym wynosi 75% (lub odpowiednio 100%) stawki podstawowej, nie mniej niż 120 zł, a nie minimum 120 zł. Zastrzeżenie, że minimalne wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu kasacyjnym nie może wynosić mniej niż 120 zł dotyczy tych spraw, w których podstawowa stawka jest niższa niż 120 zł. W pozostałych sytuacjach, minimalnym wynagrodzeniem radcy prawnego za udział w postępowaniu kasacyjnym będzie 75% (lub odpowiednio 100%) stawki podstawowej. Sąd Okręgowy nieprawidłowo uznał, że w rozpoznawanej sprawie za prowadzenie każdej sprawy w postępowaniu kasacyjnym przysługuje wyłącznie 120 zł. Wprawdzie ustawodawca upoważnił sąd do wzięcia pod uwagę nakładu pracy pełnomocnika procesowego, a także charakteru sprawy i wkładu pracy w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, ale podstawę zasądzenia opłaty stanowią stawki minimalne określone w (§ 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia). Ponadto Sąd bierze pod uwagę takie kryteria przy rozstrzyganiu ewentualnie zasądzenia wielokrotności stawki (maksymalnie do jej sześciokrotności), a nie kwoty niższej niż stawka minimalna. Wnoszący zażalenie zwrócił uwagę, że to strona powodowa składała skargę kasacyjną, która została uwzględniona, a nakład pracy pełnomocnika strony powodowej w postępowaniu kasacyjnym był znaczny i całkowicie uzasadniał zasądzenie pełnej stawki minimalnej, czyli kwoty 4.050 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie nie może się ostać, ponieważ istotnie przy wykładni § 12 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Sądowi Okręgowemu uszło uwadze, iż przepis ten odnosi się do stawek minimalnych, których wysokość zależy - co do zasady - od wartości przedmiotu sprawy lub jej rodzaju (§ 4 ust. 1 tego aktu). Orzekając o kosztach zastępstwa procesowego strony powodowej Sąd ten wskazał, iż dopiero w postępowaniu kasacyjnym określiła ona wartość przedmiotu zaskarżenia „na kwotę 242.184,60 zł”, a ponadto sygnalizował, iż „wyrok Sądu I instancji nakazywał stronie pozwanej przekazanie środków pieniężnych, ale nie określał w jakiej wysokości ma być przekazanie na Fundusz Świadczeń Socjalnych”. Ostatecznie jednak Sąd drugiej instancji, mając - jak się wydaje - na uwadze wskazaną przez stronę powodową wartość przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia, uznał, że „za postępowanie apelacyjne należne koszty zastępstwa wynoszą 2.700 zł, zgodnie z wyliczeniem skarżącego”. Jako podstawy prawne orzeczenia w tym zakresie Sąd ten wymienił § 6 pkt 7 w związku z § 11 ust.1 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia. W tej części orzeczenie nie zostało zaskarżone i jest prawomocne.

Konsekwentnie jednak rzecz ujmując, usprawiedliwiony okazał się zarzut strony wnoszącej rozpoznawane zażalenie, że Sąd drugiej instancji powinien wyliczyć i zasądzić stronie powodowej koszty zastępstwa procesowego „za postępowanie kasacyjne” według podobnych zasad, jakie przyjął orzekając o należnych skarżącej kosztach postępowania apelacyjnego. Tymczasem Sąd Okręgowy zasądził należne jej koszty za postępowanie kasacyjne w stawce najniższej - 120 zł, argumentując, że jest to „kwota stosowna, mając na uwadze stawki taryfowe i nakład pracy radcy prawnego w postępowaniu kasacyjnym”, a „dalej idące zażalenie” w zakresie kosztów postępowania kasacyjnego oddalił „jako nieuzasadnione”.

W rozpoznawanej sprawie należało rozważyć, czy jej przedmiot lub rodzaj, dla potrzeb zasądzenia należnych kosztów zastępstwa procesowego za czynności radcy prawnego z tytułu prowadzenia tej konkretnej sprawy, poddawał się kwalifikacji prawnej bezpośrednio z § 11 ust. 1 pkt 2 w związku z § 12 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia, zważywszy że przedmiotem merytorycznego orzekania nie był spór dający się wprost zakwalifikować jako sprawa „o wynagrodzenie za pracę lub odszkodowanie inne niż w pkt 4”, co pozwalałoby bezpośrednio wyliczyć stawki minimalne za prowadzenie takiej sprawy w wysokości 75% stawki obliczonej na podstawie § 6 pkt 7 - „od wartości wynagrodzenia lub odszkodowania będącego przedmiotem sprawy”. W tym zakresie Sąd Najwyższy uznał, iż sprawa o utworzenie zakładowego funduszu

świadczeń socjalnych i przekazanie środków pieniężnych na ten fundusz w terminach i kwotach wskazanych w art. 5 i 6 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu socjalnym (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 ze zm.), należy do zakresu prawa pracy i jest sprawą o prawa majątkowe, dla której nie została wyraźnie określona stawka minimalna kosztów zastępstwa procesowego przysługujących radcy prawnemu za prowadzenie tego typu sprawy z zakresu prawa pracy (§ 11 rozporządzenia), ale zasadne i usprawiedliwione jest zasądzanie należnych kosztów z uwzględnieniem stawki minimalnej przewidzianej dla sprawy majątkowej z zakresu prawa pracy „o najbardziej zbliżonym rodzaju” (§ 5 w związku z § 11 ust. 1 i § 12 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia).

Powyższe oznaczało, że Sąd drugiej instancji bezpodstawnie przyjął, iż w tej samej (rozpoznanej) sprawie obowiązywały różne (wyższe) stawki minimalne wyliczenia kosztów zastępstwa procesowego przysługujące radcy prawnemu w postępowaniu apelacyjnym, a według innych (niższych) stawek minimalnych mogły być zasądzone koszty tego zastępstwa w postępowaniu kasacyjnym - jako „stosowne” ze względu „na stawki taryfowe i nakład pracy radcy prawnego”. Konstatacja ta nie wyklucza możliwości zasądzenia przez Sąd Okręgowy od strony pozwanej jedynie części kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez stronę powodową „za postępowanie kasacyjne”, jeżeli Sąd ten powoła i wykaże przesłankę usprawiedliwiającą wydanie takiego orzeczenia, tj. wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ zdanie pierwsze k.p.c.

=====